אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות סח.

דקניה בהויה. ומשעת הויה ליפסילה כדכתיב[ב] וכת כהן כי תהיה לאיש זר: **משום דעולא.** נמס' כתובות בפרק אע"פ (דף מ:) דבר תורה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה דכתיב[ג] קנין כספו הוא יאכל בו ומה טעם אמרו אינה אוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בנית אביה[ד] ותלך ומשקה לאחיה ולאחותה: **בתקנתא דרבנן.** דחכם אע"ג דלאו בר דעת הוא תקינו ביה רבנן ישואין לקמן בפ' חכם שנשא (דף קיב:): **קס"ד כשומרם יבם לבן ט'.** ולא בת עליה. ולמאי הלכתא נקט בן ט' אי למיפסל לאשמועינן דכיון דחזי לביאה פסיל לה בזיקת יבמין מאי איריא בן ט' אפילו קטן נמי דלא קרינן בה ושכב אל בית אביה ולשמעינן בגיר מבן ט': **ואי לאכולי כו'.** ואי להכי נקט בן ט' לאשמועינן רבותא דאע"ג דחזי לביאה לא מאכיל יבמתו בזיקתו אפילו גדול ממש לא מאכיל דלאו קנינו הוא דהא אשמעי' בגדול כרישא דמתני': **הכא על יבמתו.** דאילו גדול הוה אכלי ואשמועינן רבותא דאע"ג דביאתו ביאה לא מאכיל ופוסלין דקתני במתניתין אשארת קאי אעובר ואכם בלא ביאה ואירוסין ומרס אבל בן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילין: **אי הכי.** דמשום איגו מאכיל נקט ליה למה לי למיתני סיפא דקתני ספק שהוא בן תשעה ספק שאינו הוי נמי כבן ט' השתא ודאי בן ט' הוי: **פסולין.** כגון ממזר ונתין ומשום פוסלין נקט ליה ולא מאכילין לא אבן ט' קאי אלא אשארת עובר ואכם אירוסין ומרס: **בן תשעה.** שהוא גר עמוני ומואבי וכו' דאסורין לבא בקהל: **מצרי ואדומי.** עד דור שלישי בעשה: **כותי ונתין.** בלא תתחתן בם דקסבר (ב) גירי אריות הן: **חלל.** פסול לכהונה: **פסלוה.** אם בת כהן מן התרומה ולויה וישראלית ליגשא לכהונה עולמית: **מדקתני סיפא.** דמתניתין: **סיפא פסולי כהונה.** חלל. ואע"ג דקתני שאינו ראוי לבא בישראל לא מיירי אלא בכהונה דמרישא הוה אמינא פסולי קהל הוא דפסלי אבל ביאה חלל לא להכי תני סיפא משנה יתירה לאשמועינן חלל: **פסלוה.** בהנת מתרומה דבי נשא ומן הכהונה ליה וישראלית מן הכהונה: **רבי יוסי אומר כו'.** טעמא דרבי יוסי ורבן שמעון מפרש לקמן בשמעתין[ה] מאי קאמרי ומאי פלוגתייהו: **לאו מוכל זר נפקא.** וכל זר לא יאכל קדש והשתא סלקא דעתך דקסבר דהך בת כהן נמי משתמע מינה הואיל וישמה לישראל: הלי

דהא קניה בהויה ואי בת ישראל לכהן היא לא מאכיל לה משום דעולא: והתרש: [א]אי בת כהן לישראל היא פסיל לה דהא קניה בתקנתא דרבנן ואי בת ישראל לכהן היא לא מאכיל [ו]קנין כספו אמר רחמנא והאי לאו בר קנין הוא: ובן תשע שנים וכו': קס"ד בשומרת יבם לבן תשע ויום אחד למאי אי למיפסל קטן נמי מיפסל פסיל אי לאכולי גדול נמי לא מאכיל אמר אביי הכא ביבם בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו עסקינן דמדאורייתא קניא ליה סד"א הואיל ומדאורייתא קניא ליה וביאתו ביאה אימא לוכיל קמ"ל [ז]עשו [ח]ביאת בן ט' שנים ויום אחד כמאמר בגדול א"ל רבא אי הכי סיפא דקתני ספק בן ט' שנים ויום אחד ספק שאינו השתא ודאי בן ט' לא מאכיל ספק מיבעיא אלא אמר רבא [ט]בבן תשע שנים ויום אחד דהנך פסולים קתני דפסלי בביאתן וכדתניא [י]בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת לויה וישראלית פסלוה והא מדקתני סיפא אם אינן ראוין לבא בישראל הרי אלו פוסלים מכלל דרישא לאו בפסולים עסקינן רישא פסולי קהל סיפא פסולי כהונה: גופא [יא]בן ט' שנים ויום א' גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת לויה וישראלית [יב] פסלן רבי יוסי אומר כל שזרעו פסול פוסל כל שאין זרעו פסול אינו פוסל רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאין אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו: מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא [יג]ובת כהן כי תהיה לאיש זר [יד]כיון שנבעלה לפסול לה פסלה האי מיבעי ליה דקאמר רחמנא בת כהן דמינסבא לזר [טו]לא תיכול ההיא [יז]מושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל נפקא מדקאמר רחמנא ושבה אל בית אביה תאכל מכלל דמעיקרא לא אכלה אי מההיא הוה אמינא [יח]לאו הבא מכלל עשה עשה כתב רחמנא האי ללאו [לאו] [יט]מוכל זר לא יאכל קדש נפקא ההוא

דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא בכמה מקומות[כ] ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי תהיה דרשינן נמי דאינה מוזכת בהויה דאירוסין לחזה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **קניא** ליה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו דביאת בן תשע לא הוי אלא כמאמר בעלמא וכפרק קמא דקדושין (דף יט.) ממעטין ליה דלא קניא מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירושו כיון דמדאורייתא זקוקה וביאתו ביאה ולא בעינן כוונה ביבמה קס"ד דקני לה מדאורייתא ולוכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

רישא פסולי בהונה סיפא פסולי קהל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קתני סיפא ואם אינו ראוי לבא בישראל ואע"ת וכיון דתנא רישא פסולי כהונה למה לי למיתני בסיפא פסול קהל דב"ש הוא ויש לומר דתנא סיפא לגלויי ארישא שלא תאמר רישא פסולי קהל דוקא ואם תאמר ופסק בן ט' היאך פוסל בביאתו נוקמיה אחזקה קמייתא דהוה פחות מבן תשעה ונוקי ליתתא בחזקת כשרות ומיהו לכהונה ליתא דלא אזלינן בתר חזקה ליוחסין כדקאמר רבי יהושע בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לא מפיה אנו חיין אלא היא בחזקת בעולה לנתין וממזר ואפי' ברוב כשרים אלא כדאמר התם ולא מוקמינן לה לחזקה ואפילו לרבן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי הייטו משום דאמרה לכשר נבעלתי אבל הכא דלא ידעה אם הוא בן תשעה לא אבל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן להו אחזקה דאפילו לענין תרומה איירי כמו לענין [כא]עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא בכתובות בפ"ב (דף כו. וסס) גבי מוחזק לן בגאוה דהאי דהכן הוא ונפק עליה קלא דבן גרושה הוא כו' ומוקי לה בתרי ותרי משמע דאי לאו משום זילותא דבי דינא הוה מסקי ליה לטולי עלמא והייטו לענין תרומה דאי לכהונה לא מסקינן ליה בתרי ותרי כדמוכח בקידושין בהאומר (דף סו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דאמי קמן הוי ודאי בן תשעה אף על פי שהיה ספק כשבא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמייתא אלא אזלינן בתר השתא שהוא ודאי בן תשעה דחזקה קמייתא איתרע ליה: לימא

לאיש זר נפקא כדפירש בקונטרס ומיהו לקמן מפיק לה מושבה אל בית אביה מכלל דמעיקרא לא אכלה ומי תהיה לאיש זר מוקמינן לעבעלה לפסול לה פסלה והכא הך דרשא הפסוטה נקט דאי לאו

מסורת הש"ס

ב) לקמן לי. [נדה מה.].
ג) קידושין עד:.
ד) [תוספתא נדה פ"ו].
ה) [לעיל נד: וס"ג].
ו) [ויקרא כב]. ז) [וסס].
ח) כס"ת: תמיה. ט) [דף סט.]. י) [וע' תוס' עירובין טו: ד"ה בתרומה]. כ) נ"ל עובר וינס מהרש"א וע"ש.

תורה אור השלם

1. וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו: ויקרא כב יא
2. ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל: ויקרא כב יב
3. ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: ויקרא כב יג
4. וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: ויקרא כב י

הגהות הב"ח

(א) גב' ויש"מלות פסלוה ר' יוסי: (ב) יש"י ד"ה מותי וכו' דקסבר כותים גירי:

מוסף רש"י

בן ט' שנים ויום אחד. שהוא גר עמוני וכו' דבמי הלי זימנא חד לביאה, פסלוה. לכהנת מן התרומה ומן הכהונה ולויה וישראלית מלינשא עוד לכהן (קדושין עד:). כל שזרעו פסול. מן הכהונה, פוסל. אם אשתו (שם). כל שאתה נושא בתו. לכהן קאמר (שם).

עין משפט נר מצוה

בח א מיי' פ"ח מהל' תרומות הלכה ט:
בט ב מיי' פ"א מהל' יבום ופ"ה הל' יח סמג עשין נא נב טוש"ע אה"ע סימן קסז סעיף ח:
ל ג מיי' פ"ח מהל' תרומות הל' יא טוש"ע שו' שלא:
לא ד מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל"ג סמג לאוין קנ טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח וע"ש בעור ובכ"מ:
לב ה מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' ז והל' י:
לג ו מיי' שם הלכה ה:

תוספות ישנים

בשם בן תשע. וא"ת אמאי פסל לאוקמיה אחזקתיה דלא היה בן תשע וא"ל דמעלה עשו ביומסן דהייטו דוחקא לכהונה אבל לתרומה מאי איכא למימר וי"ל כיון דסופו לינגל אין החזקה כלום (ה):

(ה) עי' בתוס' ד"ה ריבא ובקידושין פ"ט.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com